

N:o 6.

Ank. till Riksd. Kansli den 23 Febr. 1874, kl. 1 e. m.

Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 1, i anledning af Herr A. Bäckströms motion (N:o 120) om ändring i 8 § 5 mom. af Folkskolestadgan den 18 Juni 1842.

Ifrågavarande lagrum har följande lydelse:

"I den händelse föräldrar eller målsmän skulle tredskas att efterkomma de föreskrifter, hvilka i afseende på barnens skolgångsskyldighet blifvit meddelade, skola de tredskande undergå varningar af presterskapet och, der ej sådant haft åsyftad verkan, af kyrkoråd eller annan kommunalstyrelse, så framt en sådan framdeles varder inrättad. Om dessa varningar förblifva fruktlösa, må barnen kunna ifrån föräldrarne skiljas och till vårdande åt andra personer öfverlemnas, samt kostnaden för barnens underhåll, jemte skolafgifterna hos föräldrarne eller målsmännen i laga ordning utmätas".

Anförande att presterskapets varningar, hvilket i fråga om barnens tillhållande till skolgång vore "första proceduren", befunnits i folkrika och vidsträckta församlingar vara snart sagdt en omöjlighet, samt att varnandet genom kyrkorådet, hvilket, först då det förra ej haft åsyftan verkan, blifvit såsom en "andra procedur" föreskrifvet, icke vore rätt lämpligt, enär "i allmänhet vid val af ledamöter i kyrkoråd och kommunalstyrelse afseende icke torde fästas på samma nit för folkskolan, som vid val till ledamöter i skolråd", har motionären föreslagit momentets ändrande i sådan syftning, att den presterskapet och kyrkorådet i detta hänseende nu tillkommande myndighet skulle "öfverflyttas på skolrådet, som då kunde genom sina ledamöter och för sko-

lan anordnade tillsyningsmän, hvar och en inom sin rote, vaka öfver barnens skolgång, och om försumlighet deruti egde rum, hos föräldrar och målsmän göra sig underrättade om orsaken dertill, huruvida den härledde sig af fattigdom, aflägsenhet från skolan eller tredska;" tilläggande motionären vidare att "skolrådsledamot eller tillsyningsman då egde gifva föräldrar och målsmän de varningar presterskapet nu åligga, och, om sådant ej hjälpte, inberätta förhållandet till skolrådet, som då hade att efter omständigheterna förfara; och derest tredska antoges vara orsaken till uteblifven skolgång, egde skolrådet då till förhör inkalla de skolpligtige barnens föräldrar eller målsmän, på hvilka, om de ändock efter tjenliga föreställningar vägrade barnens skolgång, skolrådet då ock egde tillämpa den strängare åtgärd som i förstnämnda 8 § 5 mom. föreskrifves".

Beträffande motionärens förslag att förlägga de första åtgärderna i skolrådets hand genom öfvervakande tillsyningsmän, så torde Utskottet endast behöfva erinra att detta, hufvudsakligen på det sätt som i motionen föreslås, redan är vunnet genom Kongl. Cirkuläret den 15 Oktober 1869 angående särskilda föreskrifter rörande folkundervisningen, i hvilken författnings andra punkt stadgas: "att hvarje skoldistrikt varder indeladt i mindre områden, och för hvarje sådant af skolrådet utses, antingen bland skolrådets egna medlemmar eller andra för nit om folkundervisningen kände män, en *tillsyningsman*, som eger att *öfvervaka* dervarande barns skolgång". Detta öfvervakande, utöfvadt af skolrådsmedlemmar eller andra vid hvarje skola möjligast närboende och af skolrådet utsedde män, är således hvad som redan efter nu gällande lag bör i första hand ega rum. Visserligen har tillsyningsman icke tillerkänts någon myndighet att utdela *varningar*; men i det ålagda öfvervakandet ligger ock nödvändigtvis rättighet och skyldighet att göra erinringar hos de barn eller deras målsmän, hvilka låta försummad skolgång komma sig till last. Först derest den öfvervakande tillsyningsmannens bemödanden stranda mot barnens eller deras målsmäns tredska, så inträder behovet af den första egentliga varningsgraden, hvilken, på anmälan af vederbörande, skall enligt nu gällande lag meddelas af "presternskapet"; hvarefter, om detta ej verkar, den andra varningen skall ske inför "kyrkorådet". Är det nu motionärens mening att, oafsedt det närmaste öfverinseendet redan är, såsom erinrats, skolrådet tillerkänt, det ändock stundom behöfliga mera officiella varnandet skulle öfverflyttas från kyrkorådet till skolrådet, så erkänner Utskottet det visserligen kunna med fog ifrågasättas, huruvida ej sådant skulle närmare sammanfalla med de åligganden, som i allmänhet blifvit skolrådet, än med dem, som blifvit kyrkorådet gifna att å församlingens vägnar utöfva. Kyrkorådets verksamhet faller nemligen hufvudsakligast inom det religiöst sedliga, äktenskapliga och familjeområdet; skolrådets deremot inom det **gemensamma**

undervisningsväsendet. Uttryckligen har dock till det förras åligganden, enligt 22 § kyrkostämmoförordningen, hänförts upptagandet af "frågor om vårdslösad barnuppfostran", till hvilket slag lika väl som till öfverträdelser af skolordningen uraktlåtenhet att befordra barnen från hemmet till skolan lärer kunna med skäl räknas. Men äfven förutsatt att skolrådet skulle uti ifrågavarande hänseende erkännas vara en lämpligare myndighet, så skulle detsamma enligt nu gällande lagar icke förmå att såsom kyrkorådet gifva åt sina varningar erforderlig kraft eller att, der varningen i sig sjelf icke gör åsyftad verkan, i bereda genom laga åtgärd den rättelse som åsyftas. Åt kyrkorådet hafva i detta hänseende utvägar anvisats genom 28 och 29 §§ kyrkostämмо-förordningen, der det heter: — — — — —

"Låter sig den felande härigenom icke rättas, då eger kyrkorådet att efter sakens beskaffenhet vidtaga den ytterligare åtgärd, som med lag och författningar öfverensstämmer. Kallar kyrkorådet någon, som inom församlingen bor eller sig uppehåller, till inställelse, för att i de på kyrkorådets omvårdnad beroende ordnings- och sedlighetsmål höras, är han pligtig att kallelsen hörsamma, så vida han fyra dagar förut deraf erhållit del. Uteblifver den sålunda kallade utan laga förfall, skall han böta en riksdaler riksmünt till församlingens skolkassa och tillhållas af kyrkorådet genom förnyade viten, som dock tillsammans ej må öfverstiga femton riksdaler riksmünt, att sig inställa. Kan den tredskande ändock ej förmås till inställelse, eger kyrkorådet att lita Kongl. Maj:ts Befallningshafvande till". Då gällande kommunallag, i hvilken det icke tillhör Utskottet att föreslå ändring, lagt en sådan makt i kyrkorådets men deremot icke i skolrådets händer, så skulle det ifrågasatta öfverflyttandet komma att till folkundervisningens skada beröfva kommunerna de behöfliga stöd, som i de nyss anförda lagrummen hafva för dem uppställts.

På grund af hvad nu anförts får Utskottet vördsamt hemställa:

att Herr A. Bäckströms motion, N:o 120, icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 23 Februari 1874.

Å Utskottets vägnar:

Rich. Ehrenborg.